

Illustrerede KLASSIKERE

De bedste fortællinger af
verdens største forfattere

Hver eneste Illustreret Klassiker
indeholder en komplet og afslut-
tet historie, rigt illustreret og
nøjagtigt genfortalt efter verdens
mest berømte forfatters bedste
bøger. — En dejlig bogsamling.

Begynd i dag at samle på
verdens bedste bøger!

1. ALICE I EVENTYRLAND
2. REJSEN TIL MÅNEN
3. PELSJÆGEREN KIT CARSON
4. HAMLET
5. NYBYGGEREN DANIEL BOONE
6. KLODERNES KAMP
7. FANG DEM LEVENDE
8. WILHELM TELL
9. MYTTERIET PÅ BOUNTY
10. HVORDAN JEG FANDT LIVINGSTONE
11. JEANNE d'ARC
12. DAVY CROCKETT
13. ILIADEN
14. DEN RØDE PIRAT
15. BUFFALO BILL
16. TALISMANEN
17. MOBY DICK
18. FYRSTEN OG TIGGEREN
19. HUCKLEBERRY FINN
20. EN VERDENSSOMSEJLING UNDER HAVET
21. DEN HEMMELIGHEDSFULDE Ø
22. MACBETH
23. SKATTEØEN
24. RIDDERNE OM DET RUNDE BORD
25. ODYSSEEN
26. KONG SALOMONS MINER
27. BILL HICKOK
28. GALLERKRIGEN
29. TAND OG KLO
30. TO BYER
31. ROBINSON CRUSOE
32. PRÆRIE-VOGNEN
33. ONKEL TOMS HYTTE
34. ROMEO OG JULIE
35. WATERLOO
36. VEJEN TIL OREGON
37. ROB ROY
38. IVANHOE
39. PRÆRIEN
40. GREVEN AF MONTE CHRISTO
41. ROBIN HOOD
42. ULVEHUNDEN
43. ØRKANEN
44. REJSEN TIL JORDENS INDRE
45. UNDER TO FLAG
46. TIDSMASKINEN
47. FORÆLDRELØS OG SKIBBRUDEN
48. JORDEN RUNDT I 80 DAGE

Illustrerede
KLASSIKERE

*De bedste fortællinger af
verdens største forfattere*

TIDS- MASKINEN

H. G. WELLS

NR. 46 KR. 150

I tiden omkring år 1900 havde mange en stærk tro på fremtiden. Det var en udbredt opfattelse, at videnskab og teknik snart kunne løse alle problemer, og hele verden skulle civiliseres ved hjælp af fornuft. Denne kulturoptimisme druknede i første verdenskrigs blodbad, men allerede i 1890'erne havde H. G. Wells skrevet fremtidsromaner præget af pessimisme. En af de første af disse var *The Time Machine: An Invention*. Den blev først trykt som føljeton i et tidsskrift, men udkom allerede samme år i bogform.

SCIENCE FICTION GENRENS FAR

Forskydning i tid findes som tema både i eventyr og sagn, men i skønlitteraturen var temaet stort set ikke til stede før Wells. Måske var den norsk-danske forfatter Johan Herman Wessel en af de første, som tog det op.

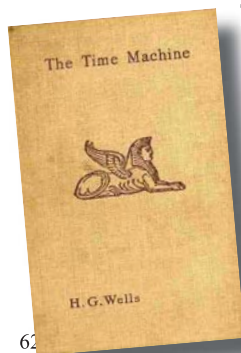
I 1785 skrev han nemlig en romantisk komedie, hvor en god fe flytter hovedpersonen, Leander, frem til år 7603. Her havner han i et samfund, hvor kønsrollerne er vendt på hovedet.

Godt hundrede år senere skildrede Mark Twain en tidsrejse i *A Connecticut Yankee in King Arthur's Court*. Fælles for disse er, at tidsreisen enten sker i drømme eller ved et mirakel. Eksempelvis fik Twains yankee et slag i hovedet og befandt sig pludselig ved Kong Arthurs hof.

Tidsforskydningen var ihvertfald udenfor hovedpersonens kontrol.

Tidsmaskinen, som kunne rejse frem og tilbage i tid, var

*Engelsk
førsteudgave
fra 1895.*

62

En dyster fremtid

Af Velle Espeland
bearbejdet til dansk af
Anders Hjorth-Jørgensen

Herbert George Wells

Wells' opfindelse, og selv om noget sådan sandsynligvis er umuligt, er begrebet tidsmaskine blevet et hverdagsord, som langt de fleste er fortrolige med.

Romanen indledte en ny epoke indenfor fantastisk litteratur, og der er næppe nogen anden forfatter, som på samme måde fortjener titlen "science fiction genrens far".

Jules Verne skrev godt nok science fiction før Wells, men hans romantiske syn på teknik og kække, selv-sikre ingeniører får et kedeligt skær i lyset af Wells' romaner.

POLITIKEREN WELLS

Herbert George Wells kom fra en fattig baggrund i Bromley i det engelske grevskab Kent. Familien havde en lille porcelænsbutik, men var afhængig af faderens indtjening som professionel cricketspiller. I 1877, da Wells var 11 år, blev faderen skadet og cricketintægterne forsvandt. Moderen gik så tilbage til sit gamle arbejde og blev oldfrue hos en velhavende familie, men den stilling

var uforenelig med mand og børn. Familien gik i opløsning og efter en mislykket periode som lærling i en manufakturforretning, fik Herbert George hjælp af slægtninge, så han kunne færdiggøre sin skoleuddannelse.

Som ung var han yderst radikal og sluttede sig til en kommunistisk gruppe, selv om han ikke havde høje tanker om Marx. Efter et stykke tid meldte han sig imidlertid ud, da han ikke syntes, gruppen var radikal nok. Hans hovedtanke var, at hele verden burde slutes sammen til én stat under én regering, men han var også bevidst om, at en sådan konstruktion ville udelukke demokratiske valg. Den almindelige borger ville aldrig blive oplyst nok til at kunne deltage i de store afgørelser om verdens skæbne.

Senere sluttede Wells sig til det engelske arbejderparti, selv om han heller ikke følte sig tryk ved dette partis politik.

På sine ældre dage blev han en vigtig bidragsyder ved udarbejdelsen af FN's charter og af menneskerettighedserklæringen.

ELOIDER OG MORLOKKER

Det samfund, som den tidsrejsende finder i år 802701, er et resultat af det kapitalistiske classesamfund, Wells så omkring sig. Ved første overfladiske blik ser det ud som om eloiderne lever i et perfekt, kommunistisk samfund. Der findes intet hierarki eller ledere, alle - kvinder og mænd - er ligestillede. Privat ejendomsret er tydeligvis afskaffet, alle bor i store, fælles, slotsagtige huse og ejer ikke andet end det tøj, de går i. Der er hverken tegn på sygdom eller alderdom. De behøver tilsyneladende ikke bekymre sig om at få deres behov opfyldt.

Eloiderne har et sprog men ingen

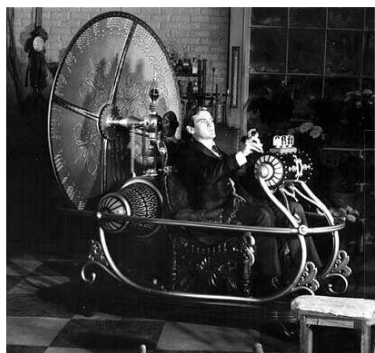
fortællinger. Tiden går med at lege, bade, elske og spise frugt. I mangel på udfordringer, problemer og forandring er intelligensen overflødiggjort.

Eloiderne lever som køer på en grøn eng, men så viser det sig også, at de får samme skæbne som køer.

Efterhånden går det op for den tidsrejsende, at eloiderne er efterkommere af den dekadente overklasse, mens morlokkerne, der lever under jorden, er efterkommere af arbejderklassen. De har stået ved maskiner i mørke, underjordiske haller så længe, at de er blevet lyssky nat-skabninger. Det, der så ud som et utopisk samfund, viser sig at være en skrækvision.

H.G.Wells var også en populær historieforfatter, og man kunne forestille sig, at han ville have sendt den tidsrejsende tilbage i tid for at udforske historien. Men det var en politisk roman, han ville skrive.

Selv om eloiderne er helt historieløse, er historien til stede i romanen. Den tidsrejsende forsøger til stadighed at forstå, hvad det er, der har skabt dette samfund. Landskabet rummer ruiner og rester fra civilisationer, som er gået under, men først da han finder det grønne porcelæns slot, får han adgang til detaljer, som hjælper ham til at rekonstruere den udvikling, der har fundet sted. Det, der gør størst indtryk på ham, er de forvitrede rester af et bibliotek. Alt

det arbejde og omhu, der er lagt i at indsamle al denne viden, har været forgæves. Wells' budskab er, at når et samfund bliver historieløst, kan alt gå tabt.

DEN TIDSREJSENDE OG WEENAS SKÆBNER

Når en roman skal omsættes til tegneserie, må den nødvendigvis forkortes. *Tidsmaskinen* er ikke en tyk bog, snarere en lang novelle, og det meste af handlingen er bevaret, men der er enkelte kapitler og dele af disse i bogen, der ikke er blevet plads til i tegneserien. I romanen er det ikke den tidsrejsende men en af hans venner, som er jægperson og genfortæller, hvad den tidsrejsende har oplevet. Denne ven kan også fortælle, hvad der skete efterfølgende.

Dagen efter hjemkomsten forsyner den tidsrejsende sig nemlig med et kamera og en rygsæk og begiver sig ud på endnu en rejse i tiden. Han lover at komme tilbage efter en halv time, men tre år senere er han stadig væk. Hvad der skete på hans sidste tidsrejse, forbliver et mysterium.

I tegneserien undslipper både den tidsrejsende og Weena skovbranden med livet i behold. I romanen bliver Weena imidlertid væk for ham i skoven og mister livet. Den tidsrejsende

sørger over hende, men er også lettet over, at hun undgik at blive slagtet og spist af morlokkerne.

Et af romanens kapitler er helt væk. Da den tidsrejsende undslipper morlokkerne, rejser han ikke tilbage til sin egen tid. Han drager i stedet længere ind i fremtiden - hele 30 millioner år - til et tidspunkt, hvor jordrotationen er stoppet og Jorden hele tiden vender den samme side mod en rød, brændende sol. Alle spor af civilisation er væk, og der eneste tegn på liv, han ser, er kæmpemæssige krabber og en skrigende sommerfugl.

FLERE FORTÆLLINGER

Noget af det største, en forfatter kan opnå, er at hans fortælling bliver så populær, at andre forfattere bygger videre på den. Det er i høj grad sket med *Tidsmaskinen*.

Den østrigske forfatter Egon Fridell var den første. *Die Rückkehr des Zeitmaschine* udkom i 1946 - samme år som Wells døde. I denne roman leder jeg-fortælleren efter den tidsrejsende i forskellige tidsperioder.

I *The Hertford Manuscript* af Richard Cowper fra 1976 dukker der et manuskript op, som fortæller, at morlokkerne havde pillet ved maskinen, så den tidsrejsende strandede i London august 1665. Det år, London blev hjemsoget af pest, og den tidsrejsende døde af byldepest den 20. september 1665.

I *Time Machine II* af George Pal og Joe Morhaim fra 1981, lykkes det både den tidsrejsende og en gravid Weena at flygte fra morlokkerne, men ved en fejl lander de midt under bombningen af London under 2. ver-

Yderst til venstre Rod Taylor i sin tidsmaskine i 1960-filmatiseringen og et farvefoto af samme - lidt anderledes designet end Lou Camerons i tegneserien, som en modelbygger har levendegjort i sidste foto.

denskrig. Weena føder en søn, som reddes af en amerikansk ambulancechauffør. Drengen vokser op og finder sin fars papirer. Det gør det muligt for ham at bygge en tidsmaskine og lede efter forældrene i fremtiden. *The Time Ships* af Stephen Baxter udkom i 1995 - hundrede år efter Wells' roman. En af pointerne i den bog er, at den tidsrejsende ikke kan drage ind i fremtiden og redde Weena, fordi han selv har forandret historien gang ved at fortælle sine venner, hvad han har oplevet.

FILM

Tidsmaskinen er blevet filmatiseret flere gange. Den mest kendte er nok George Pals version fra 1960. Den blev specielt berømmet - og fik en Oscar-pris for de specialeffekter, der blev brugt for at illudere tidsrejsen. Og så er det værd at bemærke, at scenografien hentede inspiration fra Lou Camerons *Illustrerede Klassikere*-version.

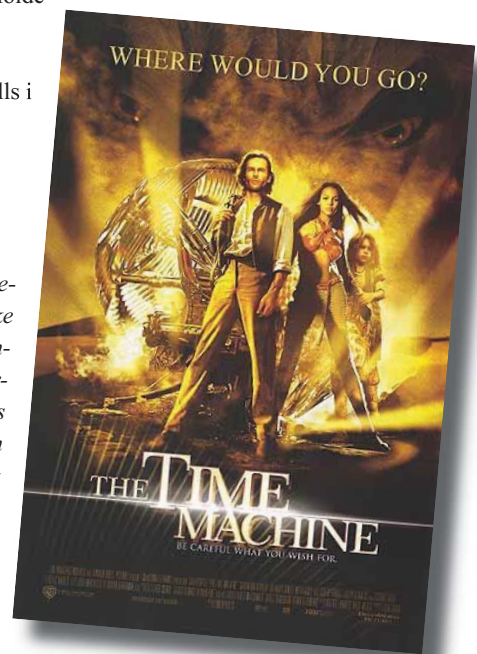
I 2002 forelå en ny filmversion med

Simon Wells - H.G. Wells' barnebarn - som instruktør. Her gør den tidsrejsende også ophold i 2030 og 2037, før han havner i 802701. Weena optræder ikke i den film. I stedet får den tidsrejsende følgeskab af eloidekvinden Mara.

(læs også artiklen om H.G. Wells i bog 2 side 64-66)

Velle Espeland er folkemindforsker og har ledet det norske visearkiv i over 20 år. Han underviser ved Institut for Kulturstudier ved Oslo universitets humanistiske fakultet. Han har skrevet en række bøger og artikler om folkløstiske og kulturhistoriske emner samt nye historier til de klassiske, norske tegneserier Smørbukk og Tuss & Troll.

Herover:
plakat for 1960-filmatiseringen og still-foto fra samme, som viser Yvette Mimieux som Weena i kløerne på en morlok.
Herunder:
plakat for 2002-filmatiseringen.

Den engelske originaltekst til

H.G. Wells: *The Time Machine* kan downloades

fra denne webadresse: <http://www.gutenberg.org/etext/35>

Lydfiler med bogen oplæst på engelsk kan downloades herfra:

<http://www.gutenberg.org/etext/6620> og <http://www.gutenberg.org/etext/17401>

Udgivet første gang
i USA som
Classics Illustrated #133
i juli 1956.

Udgivet på dansk som
Illustrerede Klassikere nr. 46
i to oplag - det første i 1957.
Desuden genudgivet som
Stjerneklassiker nr. 8.

Manus:

Lorenz Graham

Tegninger:

Lou Cameron

I USA udkom *The Time Machine* i 9 oplag med uforandret forside og indhold. Forsiden blev malet af anonym kunstner. Manuskriptet blev skrevet af Lorenz Graham, mens Lou Cameron varetog tegnearbejdet.

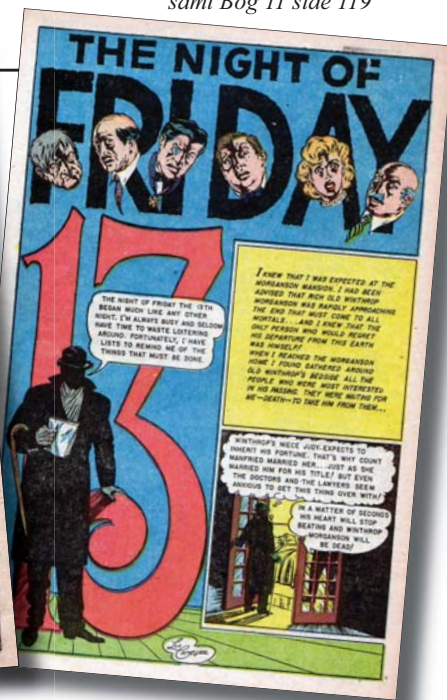

Lorenz Graham

- se biografi bog 6 side 67

Lou Cameron

- se biografi i Bog 2 side 67
samt Bog 11 side 119

I Bog 11 side 119 er Lou Camerons tre malede forsider til *Classics Illustrated* vist. Her ses to af hans splashsider til forlaget True Stories-hæftet *Mysterious Adventures* #5/1951 (tv.) og forlaget Ace Magazines-hæftet *Hand of Fate* #22/1954 (th.). Som det fremgår af disse to sider, forfinede han i løbet af tre år sin tegneteknik og kompositionsevne, så han 1954-56 leverede nogle af de

absolutte højdepunkter til *Classics Illustrated*. Et af disse, *Tidsmaskinen*, følger her. Tidligere har denne bogserie bragt hans *Klodernes kamp* (Bog 2), *Davy Crockett* (Bog 3), *Greven af Monte Cristo* (Bog 10) og *Orkanen* (Bog 11). På næste side er vist eksempler fra de sidste tre hæfter, han bidrog til. Når *Tidsmaskinen* blev hans sidste bidrag til serien, skyldtes det uover-

ensstemmelser med redaktør Roberta Strauss (se Bog 4 side 62). Forsiden blev malet, efter Cameron havde tegnet serien, men da den tidsrejsendes fysiognomi på forsiden var forskellig fra Camerons tegning af ham, ønskede Strauss tegningerne ændret. Det nægtede Cameron, så hæftet blev trykt med dette misforhold. Men det blev også Camerons sidste arbejde for Gilberton.

Tre Lou Cameron-sider fra klassiker-versioner, som ikke er bragt i denne bogudgivelse: helside fra Den fransk-tyske krig (IK nr.50), helside fra Robert Louis Stevenson-novellen Stranden ved Falesa fra IK nr. 65, Flaskedjævelen, og splash-siden fra Dr. Jekyll og Mr. Hyde (IK nr.90).

